

svinj, ali pa, še raji bi nekolikim izmed njih podrobil črepove.“

„Saj si jih samí podrobé“ — nasmijal se je Kazančić — „sultanovega serajla ne zmorejo kaj lahko; ali čim več jih pogine, tim bolje bode to; Bog sam jim kalí možgane!“ (Dal. prih.)

Politične stvari.

Kako stojimo dandanes?

Jasno je, kakor beli dan, da je v tem hipu, ko se pripravljajo Ruske armade, prikazati se na Evropskem bojišči in razločiti boj, dosegla vzbujenost v vseh krogih svoj vrhunec. Pri nas dobiva ta vzbujenost še več netila v okolnosti, da se je začela dozdat le v najbolj podučenih krogih znana novica, da mora namreč Avstrija v svojo lastno korist jeden del Turških provincij stalno obleči, sedaj malo po malem izvrševati. Ta stvar zahteva, kakor se umeje samo ob sebi, vojaških priprav, in te so, katere najbolj vznemirjajo borzne spekulante. Vsemu svetu je znano, da finančno stanje Avstrijsko ni tako ugodno, da bi se mogla brez škode na noge spraviti tudi le manjša armada. Posebno pa še vznemirja ljudi okolnost, ker razven tako imenovanih „centralnih aktivov“ v znesku blizu 16 milijonov goldinarjev ni nobenega družega vojaškega zaklada in tudi obe vladi nimata družih močnih sredstev na razpolaganje, ravno nasprotno more Ogerski finančni minister le z delanjem novih dolgov poravnati tekoče stroške, kar vzbuja nemir, ker bi se morala sredstva za bližajoče se delovanje pridobiti ali z napravljanjem novih dolgov, ali pa z izdavo državnih bankovcev.

Vojaška demonstracija v Hercegovini in Bosni od strani Avstrijske je nasledek shoda v Reichsstadtu, katerega sta imela Avstrijski in Ruski car in njuni ministri zunanjih zadev kneza Gorčakova in grofa Andrassy-a meseca junija preteklega leta. Mogoče je, da posebno Avstrijski minister zunanjih zadev pri takratnih sklepih ni jemal v poštev umeteljno gojenega sovraštva proti Rusiji; tudi se mu morebiti ni mogoče zdelo, da se bode zaslepljena finančna koterija, katera ima po naključji v svoji oblasti nekatere upljivajoče časnike, v svoji gorečnosti tako daleč pozabila, da pridiguje vojsko Avstrije proti Rusiji in sicer le zato, da se vzdrži celota Turčije; morebiti tudi grof Andrassy takrat ni premislil, da se bosta Avstrijski in Ogerski državni zbor po imenovanih časnikih dala tako daleč zapeljati, da oba, prezirajoča splošne interese Habsburške monarhije, po šovinizmu posameznikov narekovano politiko povzdigneta v državno politiko in časnikarske bôje zaneseta v zbor. A jedno je gotovo, da Avstrijski minister zunanjih zadev takrat ni delal niti Avstrijske niti Ogerske šovinistiške, temuč pravo Avstrijsko ogersko politiko. Naj se misli o zakrajnih deželah Avstrijskega primorja, o Dalmaciji, Hercegovini in pa Bosni kakor se hoče, prihodnost bode pokazala, da obe deželi, z ozirom na finančno korist, gotovo ne bi bili najslabši pridobitvi Avstrijske monarhije, da! celó neobhodno potrebni bili bi za daljni razvoj Avstrijskega trgovstva in obrtstva proti vzhodu.

Omeniti hočemo le še jednega važnega faktorja, katerega bi lahko prejela Avstrija s posestvom Dalmatinskih pokrajin. Do tega hipa preskrbujejo s premogom (kamenim ogljem) vse barke, katere se vstavljajo v Trstu, Reki in drugih Avstrijskih morskih lukah (barkostajah) Angleži, in sicer le zato, ker premog, kateri se koplje na Avstrijsko-Hrvatskem zaradi svoje slabe lastnosti ni rabljiv za kurjavo bark, boljši

premog iz Českega, Morave in Ogerskega se pa zaradi visoke vožnine ne more dovažati v Trst. Ravno Bosna pa ima najlepše premogove jame in ker je očitno, da, ako bi spadale Dalmatinske pokrajine k Avstriji in bi se zvezale po železni cesti z Adrijo, bi lahko na tisoče kupčijskih bark, katere se vstavljajo v Avstrijskih lukah, prejemale svojo zalogo iz tega okrožja, kar bi ne bil za Avstrijsko trgovinsko bilanco majhen dobiček. Sadje in živinoreja, katera se je v teh deželah navzlic vsem sedanjim neugodnim okolnostim vendar nekako povzdignila v Bosni (Bosniške suhe češplje prekosijo naše veliko), bi naravno potem postala popolnejša in posebno bi bila za središče Dunaj, kateri dandanes največi del svojega mesá dobiva iz Besarabije, neprecenljiva dobrota, ako bi prejemale te pošiljave iz dežel države po naravnostni železnični poti med Dunajem in Serajevem.

Tudi politična pomemba teh dveh dežel, ako bi se združile z Dalmacijo, bi prej nego se misli si pridobila veljavo, ne vzešši v račun, da bi morala dobiti Evropa o raztegljivosti Avstrije zopet boljšo misel, nego se je izcimila v zadnjih tridesetih letih, ko so se druge države na troške Avstrije povekševale, da-si ona ni ničesar pridobila.

Kar se pa tiče praznih bolnostnih domišljevanj dandanes vladajoče nemško-magjarske klike v Cis- in Translajtani, katera se boji, da ne bi s pomnoženim slovanskim elementom se pomnožile homatije in zmede v središči cesarstva, ima ta klika prav le o tem, da bi se jim potem izvila iz rok vsaka moč. Da bi pa to ne bila nesreča za Avstro-Ogersko, o tem ne dvomijo krogi, kjer vlada še zdrav razum. Morebiti bi se potem delalo manj za razširjene nemške in tudi manj zgolj magjarske politike, zato pa tudi več prave Avstrijske. In res skrajni čas je za izvršenje kake premembe v tem obziru, kajti razmer političnih in finančnih, kakor so dandanes v Avstriji, mora kmalu konec biti, sicer je gotov propad, na katerega delajo hoté ali nehoté sovražniki njeni.

Mnogovrstne novice.

* *Darovi, ki so jih sv. očetu papežu o 50letnici njegovega škofovanja izročili poslanci raznih narodov svetá, znašajo v denarji 14 milijonov gold.*

* *Pnevmatičen aparat za glasovanje v parlamentih je iznajdel Dunajski merec Mayerhofer. Poslancu treba le pritisniti tasto (pipalo), ki se nahaja na njegovih mizi in njegov glas je konstatovan. Po takem ne bi treba bilo več ustajanja ali obsedanja. Zbora predsednik bi le rekel: „gospôda, prosim, pritisnite pipalo“, in kazal bi aparat, kdo in kako je vsakdo glasoval.*

* *Živo dete podobno opici je nekdo iz Velikega Mihela na Ogerskem ponudil, kedar umrje, Dunajskemu muzeju. Glava deteta ni nič večja kakor možka dlan, lice je z dlako obraščeno, ono ne more govoriti, je pa in pije, in se sicer obnaša kot opica (merkvice). Žalostna sebičnost očetova ni še plačila prejela, ker profesor Langer, zarad nakupa vprašan, ni še izjavil svojega mnenja.*

* *Čuda rodovitna krava mežnarja Švaba v Dutovljah na Krasu je 1. dne t. m. (če je res) storila 4 teleta, močna in zdrava. Že poprej enkrat je porodila trojčke, dvakrat pa dvojčke, tedaj o 4 letih skupaj 11 telet.*

Naši dopisi.

Iz Rusije 2. jul. 7. — „Mi imamo popolnoma gotovo armado na boj; naša glavna naloga je ohraniti Ev-